Raadsinformatiebrief

Datum	18 juni 2024	Zaaknummer	2586287
		Portefeuille	Economie, financiën, dienstverlening J.H.M. Goijaarts
Onderwerp	Raadsinformatiebrief over uitkomsten meicirculaire 2024.		

Behandeling in commissie
Niet van toepassing

Kennisnemen van:
Uitkomsten van de meicirculaire 2024.

Aanleiding
In de kaderbrief 2025 is de actuele financiële situatie van de gemeente Meierijstad geschetst zonder dat de financiële effecten van de meicirculaire algemene uitkering 2024 bekend waren. Op basis van de voorjaarsnota van het Rijk zijn toen enkele inschattingen gemaakt, welke van invloed zouden zijn op de financiële situatie. De meicirculaire is doorgerekend en de effecten voor onze gemeente zijn bekend.

Kernboodschap
Om het debat over de kaderbrief 2025 goed te kunnen voeren is het nodig om de uitkomsten van de meicirculaire hierin te betrekken.
In de volgende tabel is het geraamd resultaat (startsituatie voor bestuurlijke keuze) uit de kaderbrief 2025 aangevuld met de rijksontwikkelingen uit de meicirculaire 2024. Er ontstaat dan het volgende beeld:

(Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Geraamd resultaat (startsituatie voor bestuurlijke keuze)	3.583	-7.742	-5.265	-3.204
Meicirculaire 2024 gemeentefonds - loon- prijsontwikkeling	-1.200	-1.800	-2.200	-2.100
Meicirculaire 2024 gemeentefonds - afschaffing opschalingskorting		2.700	2.700	2.700
Meicirculaire 2024 extra korting van 675 miljoen voor 2025	-2.700	0	0	0
Meicirculaire 2024 maatstaf huishoudens met laag inkomen	1.600	1.600	1.600	1.600
Extra besparing van het Rijk voor jeugdzorg	0	0	0	0
Vooraankondiging Compensatie WMO	0	300	600	900
Onderuitputting BCF aanpassen naar jaarcijfers 2023	1.000	1.000	1.000	1.000
Geraamd resultaat na verwachte rijksinkomsten	**2.283**	**-3.942**	**-1.565**	**896**
Vooraankondiging Compensatie WMO	0	-300	-600	-900
Meicirculaire 2024 (verschil ten opzichte van kaderbrief)	1.508	156	-2.213	-3.987
Geraamd resultaat na rijksinkomsten	**3.791**	**-4.086**	**-4.378**	**-3.991**

In het geraamd resultaat (start voor bestuurlijke keuze) zijn voor 2025 alleen de structurele ontwikkelingen voor de volumeontwikkeling Jeugd en WMO (€ 1,5 miljoen) en financieel technische aanpassingen (€ 0,5 miljoen) verwerkt. Verder zijn er vanaf 2025 geen aanvullende middelen opgenomen voor bestaand en nieuw beleid, nieuwe (vervangings)investeringen voor 2025 of een meerjaren investeringsplan (MIP). Behalve bovenstaande volumeontwikkeling is er niet voorzien in het risico van een eventuele uitbreiding van volume. Met extra capaciteitsvraag van de ambtelijke organisatie is ook geen rekening gehouden. De raming wordt beschouwd als de startsituatie voor de integrale keuze van de begroting 2025.

Communicatie
Niet van toepassing.

Participatie
Niet van toepassing.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Financiën
Onderstaand zijn de ontwikkelingen welke in de kaderbrief waren opgenomen en in de meicirculaire zijn uitgewerkt, op hoofdlijnen toegelicht. Zoals gebruikelijk zullen op een later moment in een afzonderlijke raadsinformatiebrief alle financiële effecten voor 2024-2028 in detail worden opgenomen.

Wat hebben we verwerkt op basis van de meicirculaire 2024

- *Accressen, loon- en prijsontwikkelingen, wijziging systematiek*
  In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssystematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).
  In de meicirculaire 2024 is het accres voor loon- en prijsontwikkelingen (LPO) eerst geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2024. Vervolgens is de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2024 gebaseerd op de prijs bruto binnenlandse product (pbbp).
  In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en LPO accres voor de jaren 2024 tot en met 2029. Voor 2024 wordt dit volledig gecompenseerd en voor 2025 voor ongeveer 50%, zodat een tekort van € 675 miljoen resteert.
- *Opschalingskorting*
  Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Sinds 2019 is een stand van de opschalingskorting bereikt van € 300 miljoen. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van € 675 miljoen, geschrapt.
- *Besparing Jeugdzorg*
  In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk van

€ 500 miljoen voor 2025 komt te vervallen, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Uitgangspunt is dat het vervallen van de extra korting geen budgettair effect heeft. Het verloopt budgettair neutraal, omdat gemeenten in de begroting voor Jeugdzorg rekening mochten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming van de uitgaven. Dit wordt voor 2025 nu teruggedraaid.
In de budgettaire bijlage bij het hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen is opgenomen dat de besparing van € 511 miljoen op jeugdzorg ook voor 2026 en verder vervalt. Dit is uiteraard nog niet definitief en dus ook niet in de meicirculaire opgenomen.
De provinciaal toezichthouder gaf voor de jaren 2026 en 2027 toestemming een stelpost op te nemen 'nog te ontvangen rijksbijdrage jeugdzorg' van 100% van het gemeentelijk aandeel. Voor 2028 blijft onduidelijk of gemeenten 100% mogen ramen of 75% aangezien deze jaren nog niet opgenomen zijn in de richtlijnen van de provinciaal toezichthouder. We hebben in onze berekeningen 100% gehandhaafd.

- *BTW-compensatiefonds*
  Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2023 € 573 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. Op basis van de ruimte onder het plafond van het jaar 2023 mag in de begroting 2025 een structurele stelpost tot deze hoogte worden opgenomen. De provinciaal toezichthouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren) begroting.
- *Maatstaf huishoudens met een laag inkomen*
  Bij het proces om te komen tot een nieuw verdeelmodel in 2023 is naar diverse definities van de maatstaf "huishoudens met een laag inkomen gekeken". De aantallen zijn voor 2023 en 2024 bijgesteld op basis van de meest relevante cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek beschikbaar heeft. Dit gaf voor de jaren 2023 en 2024 een extra uitkering voor de gemeente Meierijstad. Momenteel loopt landelijk nog nader onderzoek naar de definitieve systematiek van berekening (twee- of drie jaar gemiddelde). Het aantal van 2024 is vooralsnog structureel doorgetrokken. Mogelijk dat dit voor latere jaren nog bijstelling behoeft.

Wat zijn aanvullingen in de verwerking van de meicirculaire

- *Ontwikkeling van de uitkeringsbasis*
  Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis gaat het om de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig worden bijgesteld.
  Diverse landelijke aantallen zijn bijgesteld. Vooral de ontwikkelingen in het aantal huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, de OZB-maatstaven en het aantal bijstandsontvangers hebben invloed op de uitkeringsfactoren. Hierdoor is in deze meicirculaire sprake van een stijging van de uitkeringsfactor ten opzichte van de decembercirculaire 2023.
- *Aanpassing rekentarieven WOZ voor uitkeringsjaar 2025*
  Voor uitkeringsjaar 2024 wordt de waardering onroerende zaken (WOZ) op peildatum 1 januari 2023 gehanteerd. Voor uitkeringsjaar 2025 wordt de waarde op peildatum 1 januari 2024 gehanteerd. Het verschil tussen die twee is de waardeontwikkeling gedurende 2023. Voor uitkeringsjaar 2025 heeft het ministerie van BZK de rekentarieven aangepast aan de landelijk gemiddelde waarde mutatie. Voor gemeenten een nadelig effect.
- *Actualisatie lokale eenheden (hoeveelheidsverschillen)*
  De lokale aantallen zijn bijgesteld naar de meest actueel bekende gegevens.

Wat is niet verwerkt in de meicirculaire

- *Compensatie Wmo voor stijgende zorgkosten*
  Het Rijk en gemeenten werken aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten in relatie tot de wettelijke zorgtaken Wmo. De verwachting is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Vooruitlopend op de gekozen bekostigingsvorm wordt onderzoek gedaan naar een passende geobjectiveerde indexering, die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Het Rijk heeft in de Voorjaarsnota alvast een reservering opgenomen voor een aanvullende indexering voor demografie boven op de bbp-systematiek. Vanaf 2026 is een reservering opgenomen van € 75 miljoen oplopend tot € 300 miljoen in 2029. Het streven is dat er met ingang van 2026 nadere afspraken zijn. In de meicirculaire 2024 is deze reservering nog niet verwerkt. De extra uitkering hadden we in de kaderbrief 2025 al verwerkt. Voor Meierijstad een extra uitkering van € 300.000 in 2026 oplopende tot € 900.000 in 2028. Gelet op het ontbreken van definitieve besluitvorming bij het Rijk is deze extra uitkering niet langer opgenomen.

Planning

20 juni gezamenlijke commissievergadering

Bijlage(n)

-

Ter inzage documenten

-

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,	De burgemeester,
drs. M.G.C. Wilms-Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij